

ОБЛІК РУХУ ТА ФОРМУВАННЯ ОСНОВНОГО СТАДА

У сільськогосподарському виробництві, на відміну від промисловості чи сфери обігу, де в основних засобах враховують техніку, до основних засобів відносять також робочу та продуктивну худобу. У скотарстві до них відносять корів та бугаїв-плідників, у свинарстві — свинюматок та кнурів-плідників, у конярстві — кобил робочих та жеребців-плідників, у вівчарстві — вівцюматок та баранів-плідників, тобто маточне поголів'я. У звірівництві, кролівництві, бджільництві, собаківництві все поголів'я відносять до оборотних засобів і враховують на відповідних субрахунках рахунку 09 «Тварини на дорощуванні і відгодівлі».

Основне стадо відноситься до третьої групи основних засобів. Синтетичний облік основного стада ведуть на субрахунок 4 рахунку 01 по видах худоби, а аналітичний ведуть, крім того, пооб'єктно. Тобто на кожну голову заводять інвентарну картку спеціалізованої форми (форми 1-мол., 2-мол., 1-св., 2-св. тощо) чи роблять окремі записи в інвентарній книзі. По племінній худобі нараховують амортизацію відповідно до загальноприйнятої методики, а по неплемінній не нараховують (по племінних тваринах щоквартально нараховують знос у розмірі 3.75% балансової вартості, визначеної для цілей амортизації або за прискореним методом). Така різниця вимагає виділяти неплемінну худобу основного стада на субрахунок 4 рахунку 01 в окрему облікову групу.

Витрати на формування основного стада накопичують по дебету рахунку 35 «Формування основного стада». На цьому рахунку відкривають субрахунки: переведення тварин в основне стадо; витрати по доставці продуктивної худоби, одержаної безкоштовно. В середині кожного субрахунку витрати враховують на окремих аналітичних рахунках по видах тварин (велика рогата худоба, свині, вівці, коні, воли і т. д.).

Витрати на переведення в основне стадо молодняка списують за собівартістю, а купленого — за купівельною вартістю.

Якщо переводять в основне стадо молодняк, то собівартість протягом року беруть планову, а в кінці року її доводять до фактичної. Основними джерелами для формування основного стада, в першу чергу, є кошти, виручені від прямої реалізації основного стада та переведення коштів на цей рахунок при вибутті поголів'я з основного стада на відгодівлю, а також інші джерела. З інших джерел на формування основного стада можуть спрямовуватись прибуток, що залишається у розпорядженні підприємства, та фонди, створені за рахунок цього прибутку. Можуть бути спрямовані на формування основного стада також амортизаційні відрахування на повне відновлення основних засобів. Кошти джерел формування основного стада зараховуються на рахунок 94 «Фінансування формування основного стада» і використовуються на покриття витрат по його формуванню.

На відміну від інших основних фондів згідно з ст. 8.1.2 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» амортизації підлягають лише витрати на придбання племінної худоби, а згідно з ст. 8.1.3 витрати на придбання і відгодівлю продуктивної худоби не підлягають амортизації та повністю відносяться до складу валових витрат звітного періоду.

Основні проводки, пов'язані з рухом основного стада, наведені у таблицях 1—2.

Таблиця 1. — Основні проводки, пов'язані з основним стадом (державні та колективні господарства)

Дебет	Кредит	Сума	Господарська операція
Переведення в основне стадо			
35	09	750	Переведення з нетелів в основне стадо
01	85	750	Оприбуткування в основному стаді
94	35	750	Списано витрати на формування основного стада за рахунок джерела
Купівля в основне стадо племінної корови			
60	51	750	Зроблена передоплата за корову без ПДВ
60	51	150	Сплачено суму ПДВ
68	67.2	150	Відображено податковий кредит по неодержаній корові
01	85	750	Завезено корову в господарство та оприбутковано
35	60	750	Списано дебіторську заборгованість на рахунок формування основного стада
67.2	60	150	Списано податковий кредит при одержанні корови
94	35	750	Списано витрати на формування основного стада за рахунок джерела
Купівля в основне стадо неплемінної корови			
18	51	750	Зроблена передоплата за корову без ПДВ з відображенням валових витрат
60	18	750	Сплачено суму ПДВ
60	51	150	Сплачено суму ПДВ
68	67.2	150	Відображено податковий кредит по неодержаній корові
01	85	750	Завезено корову в господарство та оприбутковано
35	60	750	Списано дебіторську заборгованість на рахунок формування основного стада
67.2	60	150	Списано податковий кредит при одержанні корови
94	35	750	Списано витрати на формування основного стада за рахунок джерела
Вибуття на відгодівлю племінної корови			
85	01	750	Списано корову з основного стада
02	85	750	Списано знос
09	94	750	Оприбутковано корову на відгодівлі по первісній вартості
Вибуття на відгодівлю неплемінної корови			
85	01	750	Списано корову з основного стада
09	94	750	Переведено на відгодівлю
Вибуття племінної корови при прямій реалізації			
85	01	750	Списано корову з основного стада
62	85	960	Відображено заборгованість м'ясокомбінату по одержаній ним корові з ПДВ
85	67.1	160	Відображено податкове зобов'язання
67.1	68	160	Відображено ПДВ до сплати в бюджет

18	68, 69, 70	20	Понесені витрати на транспортування
23	18	20	з відображенням валових витрат
85	23	20	Списано витрати на транспортування
85	02	30	Донарахований знос у сумі перевищення виручки над
51	62	960	Сплачено заборгованість м'ясокомбінатом
Вибуття неплемінної корови при прямій реалізації			
85	01	750	Списано корову з основного стада
62	48	800	Визначено заборгованість за корову м'ясокомбі-
			натом в сумі без ПДВ
48	85	800	Списано валові доходи
62	85	160	Визначено заборгованість м'ясокомбінатом суми
			ПДВ
85	67.1	160	Відображено податкове зобов'язання
67.1	68	160	Поставлено суму ПДВ на розрахунки з бюджетом
51	62	960	Одержано суму з ПДВ від м'ясокомбінату
18	68, 69, 70	20	Понесені витрати на транспортування
23	18	20	з відображенням валових витрат
85	23	20	Списано витрати на транспортування
85	80	30	Визначено фінансовий результат
81	94	800	Направлено виручку в джерело фінансування ос-
			новного стада
Формування основного стада за рахунок кредиту			
51	92	500	Одержано кредит
82	94	500	Направлено кредит на формування основного
			стада
60	51	600	Зроблено передоплату за коня
68	67.2	100	Відображено податковий кредит
35	60	500	Одержано коня у постачальника
01	85	500	Оприбутковано коня в основних засобах
67.2	60	100	Списано заборгованість постачальника по ПДВ
94	35	500	Покрито витрати на формування основного стада
			за рахунок джерела
92	51	500	Повернуто кредит
81	82	500	Визначено джерело повернення кредиту

Таблиця 2. — Основні проводки, пов'язані з основним стадом на малих підприємствах (недержавних)

Дебет	Кредит	Сума	Господарська операція
Переведення в основне стадо			
35	09	750	Переведення з нетелів в основне стадо
01	35	750	Оприбуткування в основному стаді
94	88 і	750	Списано витрати на формування основного стада
			за рахунок джерела та збільшено фонди в основ-
			них засобах
Купівля в основне стадо племінної корови			
60	51	750	Зроблена передоплата за корову без ПДВ
60	51	150	Сплачено суму ПДВ
68	67.2	150	Відображено податковий кредит по неодержаній
			корові
01	35	750	Завезено корову в господарство та оприбутковано
35	60	750	Списано дебіторську заборгованість на рахунок
			формування основного стада

67.2	60	150	Списано податковий кредит при одержанні корови
94	88	750	Відображено джерело формування основного ста- ла
Купівля в основне стадо неплемінної корови			
18	51	750	Зроблена передоплата за корову без ПДВ
60	18	750	З відображенням валових витрат
60	51	150	Сплачено суму ПДВ
68	67.2	150	Відображено податковий кредит по недержаній корові
01	35	750	Завезено корову в господарство та оприбутковано
35	60	750	Списано дебіторську заборгованість на рахунок формування основного стада
67.2	60	150	Списано податковий кредит при одержанні ко- рови
94	88	750	Визначено джерело формування основного стада
Вибуття на відгодівлю племінної корови			
46	01	750	Списано корову з основного стада
02	46	750	Списано знос
09	94	750	Оприбутковано корову на відгодівлі по первісній вартості
Вибуття на відгодівлю неплемінної корови			
88	01	750	Списано корову з основного стада
09	94	750	Переведено на відгодівлю
Вибуття племінної корови при прямій реалізації			
46	01	750	Списано корову з основного стада
62	46	960	Відображено заборгованість м'ясокомбінату по одержаній ним корові з ПДВ
46	67.1	160	Відображено податкове зобов'язання
18	69, 70...	20	Понесені витрати на транспортування
23	18	20	з відображенням валових витрат
46	23	20	Списано витрати на транспортування
46	80	30	Фінансовий результат від реалізації
51	62	960	Сплачено заборгованість м'ясокомбінатом
67.1	68	160	Відображено податкове зобов'язання
Вибуття неплемінної корови при прямій реалізації			
46	01	750	Списано корову з основного стада
62	48	800	Визначено заборгованість за корову м'ясокомбі- натом в сумі без ПДВ
48	46	800	Списано валові доходи
62	46	160	Визначено заборгованість м'ясокомбінатом суми ПДВ
46	67.1	160	Відображено податкове зобов'язання
67.1	68	160	Поставлено суму з ПДВ на розрахунки з бюд- жетом
51	62	960	Одержано суму з ПДВ від м'ясокомбінату
18	69, 70...	20	Понесено витрати на транспортування
23	18	20	з відображенням валових витрат
46	23	20	Списано витрати на транспортування

Г Якщо формування основного стада проводять у межах сум нарахованого і не вико-
ристаного на збільшення основних засобів зносу, то наведену проводку не засто-
сують.

46	80	30	Визначено фінансовий результат
81	94	800	Направлено виручку в джерело фінансування основного стада
Формування основного стада за рахунок кредиту			
51	92	500	Одержано кредит
82	94	500	Направлено кредит на формування основного стада
60	51	600	Зроблено передоплату за коня
68	67.2	100	Відображено податковий кредит
35	60	500	Одержано коня у постачальника
01	35	500	Оприбутковано коня в основних засобах
67.2	60	100	Списано заборгованість постачальника по ПДВ
94	88	500	Визначено джерело формування основного стада
92	51	500	Повернуто кредит
81	82	500	Визначено джерело повернення кредиту

При відображенні господарських операцій з продажу тварин основного стада слід враховувати, що з січня 1998 року встановлено нульову ставку з додатку на додану вартість на продаж переробним підприємствам молока та м'яса живою вагою сільськогосподарськими товаровиробниками всіх форм власності і господарювання. Сума податку на додану вартість, одержана переробними підприємствами від реалізації продукції переробки молока та м'яса спрямовується на дотації за здане молоко та м'ясо сільськогосподарськими товаровиробниками.

Джерела та література:

1. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 28 грудня 1994 року № 334/94-ВР із змінами та доповненнями.
2. Закон України «Про податок на додану вартість» від 03 квітня 1997 Р- № 168/97-ВР.
3. Пизенгольц М. З., Варава А. П. Бухгалтерський учет в сельском хозяйстве. — М., 1987. — С. 352.

